

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
Isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1-3/18/3979

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni õigusdirektor peadirektori ülesannetes Raavo Palu
Otsuse tegemise aeg ja koht	18.01.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	11.12.2018 (registreeritud inspektsioonis 12.12.2018)
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 07.12.2018 menetluse lõpetamise otsus nr 2.1-1/18/3116
Vaide esitaja	Eraisik aadress: XXXXXXXXXXX XXX XX, 74117 Maardu e-posti aadress: xxxxx.xxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 alusel otsustan:

- 1) rahuldada vaie ja uuendada menetlust, mille käigus vaadata uuesti läbi vaide esitaja 05.10.2018 kaebus nr 2.1-1/18/3116.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

Riigiasutusest vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

FAKTILISED ASJAOLUD:

05.10.2018 esitajas vaide esitaja Andmekaitse inspektsioonile järgmise kaebuse:

Kaebaja esitab avalduse Eesti Töötukassa ja Eesti Haigekassa haldusalas (avalik-õiguslikud juriidilised isikud) toimuva ebaseadusliku jälitustegevuse kohta, kus tõendatult-faktiliselt rikutakse kannatanu isiku põhiõigusi ja -vabadusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusle.

Eesti Haigekassa haldusalast on edastatud ebaseaduslikult, detailseid terviseandmeid(**epikriisid**), Eesti Töötukassa haldusalasse. **Tõendid on manuses.**

Eesti Töötukassa infopäringud ja Eesti Haigekassa haldusalas tegutseva OÜ vastused infopäringutele ei tugine kehtivatele seadustele aga ole saanud heakskiitu andmesubjektilt endalt.

Eesti Töötukassa ja Eesti Haigekassa haldusalas tegutsev OÜ on rikkunud isikuandmete töötlemise põhimõtteid. -andmetega tehtud toiminguid ei ole registreeritud ja ei ole täpselt teada kes ja millal on andmeid kopeerinud ja näiteks isiklikust uudishimust ajendatult koju kaasa võtnud ja omakorda tundmatutele isikutele kasutada andnud. Andmesubjekti ennast on faktiliselt koheldud kui alaväärset õigusteta isikut kelle tahtega ei ole arvestatud.

TkindLS § 23. Töötukassa eesmärk

(3) Töötukassal on oma eesmärgi saavutamiseks õigus saada vajalikke andmeid kõikidelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ja nende peetavatest andmekogudest ning kindlustatutelt, tööandjatelt, töötajatelt, töötutelt ja hüvitise taotlejatelt, kui andmete saamist ei ole piiratud seadusega.

Kaebaja viitab, et andmete töötlemine on seadusega piiratud ja reguleeritud **isikuandmete kaitse seadusega(IKS).**

Töötukassa tohib toiminguid ja päringuid teha ainult enda eesmärgipärase tegevuse teostamiseks – mis on üles loetletud ka **TkindLS § 23 lg 1** „Töötukassa eesmärk on tööturupoliitika elluviimine ja töötuskindlustuse korraldamine käesolevas seaduses, tööturuteenuste ja -toetuste seaduses, töövõimetoetuse seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras.“

Töötukassa tohib andmeid töödelda üksnes isikute tahteavalduste alusel ja tahteavaldused peavad olema kirjalikus taasesitamist võimaldavas vormis ning tegevus peab olema otseselt ja eranditeta seotud tahteavalduse teinud isikutele teenuste ja toetuste võimaldamisega. Töötukassa teenused ja toetused on erinevad ja töötukassal ei ole õigust kõikide töötukassa nimekirjas olevate isikute terviseandmetele ligipääsu omada vaid selleks on eraldiseisvalt töövõime hindamise taotluse esitamine.

Eesti Töötukassal on ligipääs isiku terviseandmetele üksnes **töövõimetoetuse seaduse(TVTS)** alusel ja seal kirjas olevate eesmärkide täitmiseks.

TVTS § 6. Töövõime hindamise taotlemine

„(1) Isik esitab töövõime hindamiseks nõuetekohase taotluse töötukassale. Töövõime hindamise taotluse esitamisel annab isik nõusoleku töövõime hindamisel tema kohta tervise infosüsteemis olevate andmete kasutamiseks.“

Kaebaja viitab, et kaebaja(andmesubjekt) ei ole Eesti Töötukassale ja Eesti Haigekassa haldusalas tegutsevale OÜle andnud nõusolekut, et tervise infosüsteemis olevate kaebaja andmete osas tehtaks päringuid või vastataks päringutele.

HMS § 7. Avalikkus ja andmekaitse

„(4) Haldusmenetluses tuleb järgida isikuandmete töötlemise korda vastavalt isikuandmete kaitse seadusele.“

IKS § 12. Andmesubjekti nõusolek isikuandmete töötlemiseks

„(8) Vaidluse korral eeldatakse, et andmesubjekt ei ole oma isikuandmete töötlemiseks nõusolekut andnud. Andmesubjekti nõusoleku tõendamise kohustus on isikuandmete töötlejal.“

IKS § 4. Isikuandmed

„(2) Delikaatsed isikuandmed on: 3) andmed tervises seisundi või puude kohta;“

IKS § 6. Isikuandmete töötlemise põhimõtted

„Isikuandmete töötleja on kohustatud isikuandmete töötlemisel järgima järgmisi põhimõtteid:

- 1) seaduslikkuse põhimõte – isikuandmeid võib koguda vaid ausal ja seaduslikul teel;
- 2) eesmärgikohasuse põhimõte – isikuandmeid võib koguda üksnes määratletud ja õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks ning neid ei või töödelda viisil, mis ei ole andmetöötlemise eesmärkidega kooskõlas;
- 3) minimaalsuse põhimõte – isikuandmeid võib koguda vaid ulatuses, mis on vajalik määratletud eesmärkide saavutamiseks;
- 4) kasutuse piiramise põhimõte – isikuandmeid võib muudel eesmärkidel kasutada üksnes andmesubjekti nõusolekul või selleks pädeva organi loal;
- 5) andmete kvaliteedi põhimõte – isikuandmed peavad olema ajakohased, täielikud ning vajalikud seatud andmetöötlemise eesmärgi saavutamiseks;
- 6) turvalisuse põhimõte – isikuandmete kaitseks tuleb rakendada turvameetmeid, et kaitsta neid tahtmatu või volitamata töötlemise, avalikuks tuleku või hävimise eest;
- 7) individuaalse osaluse põhimõte – andmesubjekti tuleb teavitada tema kohta kogutavatest andmetest, talle tuleb võimaldada juurdepääs tema kohta käivatele andmetele ja tal on õigus nõuda ebatäpsuste või eksitavate andmete parandamist.“

IKS § 27. Delikaatsete isikuandmete töötlemise registreerimise kohustus

„(1) Kui isikuandmete töötleja ei ole määranud kindlaks käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud isikuandmete kaitse eest vastutavat isikut, on isikuandmete töötleja kohustatud registreerima delikaatsete isikuandmete töötlemise Andmekaitse Inspeksioonis. Kui isikuandmeid töötleb volitatud töötleja, esitab käesolevas peatükis sätestatud taotlusi vastutav töötleja.“

IKS § 30. Isikuandmete kaitse eest vastutav isik

„(3) Isikuandmete kaitse eest vastutav isik peab isikuandmete töötleja andmetöötlemise registrit, milles peavad sisalduma käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktides 1–7 nimetatud andmed.“

IKS § 28. Registreerimistaotlus

„(2) Registreerimistaotluses esitatakse:

- 1) isikuandmete töötleja, sealhulgas volitatud töötleja nimi, registri- või isikukood, tegevuskoht, asu- või elukoht ja muud kontaktandmed;
- 2) viide isikuandmete töötlemise õiguslikule alusele;
- 3) isikuandmete töötlemise eesmärgid;
- 4) isikuandmete koosseis;
- 5) isikute kategooriad, kelle andmeid töödeldakse;
- 6) isikuandmete allikad;
- 7) isikud või nende kategooriad, kellele isikuandmete edastamine on lubatud;“

IKS § 12. Andmesubjekti nõusolek isikuandmete töötlemiseks

„(1) Andmesubjekti tahteavaldus, millega ta lubab oma isikuandmeid töödelda (edaspidi nõusolek), kehtib üksnes juhul, kui see tugineb andmesubjekti vabal tahtel. Nõusolekus peavad olema selgelt määratletud andmed, mille töötlemiseks luba antakse, andmete töötlemise eesmärk ning isikud, kellele andmete edastamine on lubatud, samuti andmete kolmandatele isikutele edastamise tingimused ning andmesubjekti õigused tema isikuandmete edasise töötlemise osas. Vaikimist või tegevusetust nõusolekuks ei loeta. Nõusolek võib olla osaline ja tingimuslik.“

„(2) Nõusolek peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, välja arvatud juhul, kui vorminõude järgmine ei ole andmetöötlemise erilise viisi tõttu võimalik. Kui nõusolek antakse koos teise tahteavaldusega, peab isiku nõusolek olema selgelt eristatav.“

„(4) Delikaatsete isikuandmete töötlemiseks tuleb isikule selgitada, et tegemist on delikaatsete isikuandmetega ning võtta selle kohta kirjalikku taasesitamist võimaldav nõusolek.“

IKS § 12. lg 8 „Vaidluse korral eeldatakse, et andmesubjekt ei ole oma isikuandmete töötlemiseks nõusolekut andnud. Andmesubjekti nõusoleku tõendamise kohustus on isikuandmete töötlejal.“

Eesti Vabariigi põhiseadus § 26. „Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusetele. Riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud ei tohi kellegi perekonna- ega eraellu sekkuda muidu, kui seaduses sätestatud juhtudel ja korras tervise, kõlbluse, avaliku korra või teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks.“

Eesti Vabariigi põhiseadus § 20. **Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusetele.**

Eesti Vabariigi põhiseadus § 14. „Õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus.“

Eesti Vabariigi põhiseadus § 13. „Igaühel on õigus riigi ja seaduse kaitsele. Eesti riik kaitseb oma kodanikke ka välisriikides. Seadus kaitseb igaühte riigivõimu omavoli eest.“

On alust arvata, et Töötukassas töötav isik Xxxxx Xxx ei ole andnud ametivannet ega tööta ametnikuna. –seega on tegemist eriliselt jõhkra ebaseadusliku tegevusega. Sisuliselt on tegemist olukorraga kus suvaline isik(töötukassa jurist on täiesti suvaline isik) küsib subjektiivse tahte alusel(temale tundub isiklikult õigustatud päringuna) suvalise Eesti Vabariigi kodaniku terviseandmeid. Eesti Töötukassa kõrgemad ametnikud on asjast teadlikud ning lasknud tahtlikult ebaseaduslikul jälitustegevusel toimuda või lausa andnud ebaseaduslikuks tegevuseks korraldused.

Isiku, Erasik, suhtes on toimunud ebaseaduslik jälitustegevus. Eesti Töötukassa ning Eesti Haigekassa haldusalas tegutseva OÜ tegevuse-tegevusetuse osa tuleb alustada menetlust-järelevalvet. Rikkumisi teostanud ja rikkumistest teadlikud isikud tuleb vastutusele võtta. Tegemist on üldsust vägagi huvitava teemaga.

Andmekaitse Inspeksioon lõpetas 07.12.2018 menetluse järgmise põhjendusega:

Andmekaitse Inspeksioonis registreeriti Teie kaebus, mis puudutab isikuandmete töötlemist Eesti Töötukassa ja Pirita Perearstikeskuse poolt. Kaebuse kohaselt on Töötukassa küsinud Pirita Perearstikeskusest välja Teie terviseandmed omamata selleks seadusest tulenevat alust ja Teie nõusolekut.

Koostasid Töötukassale järelepärimise selgitamiseks kaebuses toodud asjaolusid. Töötukassa on oma vastuskirjas selgitanud järgmist.

Eraisik on olnud ajavahemikul 20.01.2016–08.06.2017 (so perioodil, mille üle käis kohtuvaidlus) töötuna arvel. Alates 20.01.2016 töötuna arvelevõtmiseks on Erasik 20.01.2016 esitanud avalduse TTTS alusel. Erasik on 20.01.2016 esitanud Töötukassale ka avalduse töötuskindlustushüvitise maksmiseks TKindLS alusel.

Töötukassa peab vajalikuks kokkuvõtvalt selgitada asjaolusid, mis tingisid vajaduse täpsustada Erasikuga perearstilt terviseandmeid tema tervisliku seisundi kohta. Erasik võeti Töötukassas töötuna arvele alates 20.01.2016. 09.06.2017 toimus Erasikuga ja talle määratud töövahenduskonsultandi tavapärase nõustamine. Nõustamise käigus kavandati ja lepitati Erasikuga kokku edasistes tegevustes töö leidmiseks.

Sellised tegevused lepivad töötuga kokku individuaalses tööotsimiskavas (TTTS § 10 lg 1). Isik keeldus 09.06.2017 vastuvõtul tööotsimiskava allkirjastamast, kuna ei nõustunud selle sisuga. Isik soovis tööotsimiskava täiendada ja edastada seejärel elektrooniliselt. TTTS sellist võimalust konkreetsele isikule aga ette ei näe, st allkirjastada eemal viibides ja digitaalselt. Töötukassa andis Erasikule vastavalt HMS § 42 lg-le 1 ja TTTS § 31 lg 1 p-le 2 võimaluse võtta individuaalne tööotsimiskava koju kaasa tutvumiseks ning pöörduda isiklikult tagasi selle allkirjastamiseks 12.06.2017. Nimetatud kuupäeval (12.06.2017) Erasik tööotsimiskava allkirjastamiseks vastuvõtule ei pöördunud. Töötukassa 15.06.2017 otsusega nr TA17-0067967 lõpetati Erasiku töötuna arvelolek alates 08.06.2017, kuna ta keeldus tööotsimiskava kinnitamisest.

Eraisik esitas 14.07.2017 Tallinna halduskohtusse kaebuse Töötukassa 15.06.2017 otsuse nr TA17-0067967 tühistamiseks. Kaebuse põhjenduste kohaselt tegi Töötukassa otsuse Erasiku töötuna arveloleku lõpetamise kohta ajal, kui ta oli kopsupõletikus. Seetõttu ei saanud Erasik pöörduda ka talle määratud ajal, so 12.06.2017 Töötukassasse vastuvõtule tööotsimiskava allkirjastamiseks. Erasik esitas koos kaebusega kohtule ka perearsti 10.07.2017 väljastatud töövõimetuslehe perioodide 09.06.2017-19.06.2017 ja 20.06.2017-10.07.2017 kohta ning väitis selle alusel, et tal oli mõjuv põhjus isiklikult Töötukassasse pöördumata jätmiseks 12.06.2017 ja seega ka tööotsimiskava allkirjastamata jätmiseks.

TTTS § 31 lg 1 p 2 kohaselt on töötul kohustus pöörduda Töötukassasse talle määratud ajal ja korras. HMS § 42 lg 1 ja 2 kohaselt on isik haldusorgani kutse peale kohustatud ilmuma kutses märgitud ajal kutses ettenähtud kohta. Kui isikul ei ole mõjuval põhjusel võimalik kutse peale ilmuda, peab ta sellest viivitamata teatama haldusorganile. Ilmumata jätmise põhjuse mõjuvuse üle otsustab haldusorgan.

Kuivõrd Erasik esitas kohtumenetluses töövõimetuslehe selle kohta, et ta oli alates 09.06.2017 kopsupõletikus ja seega ei saanud ta ka 12.06.2017 Töötukassasse tööotsimiskava allkirjastamiseks pöörduda, siis uuendas Töötukassa menetluse, et kontrollida tõendis toodud asjaolusid, et otsustada seejärel Erasiku töötuna arveloleku ja talle tööturuteenuse (töövahenduse) osutamise jätkamise üle.

Vajaduse Erasiku terviseseisundi täpsustamiseks perearstilt tingis eelkõige asjaolu, et perearsti 10.07.2017 väljastatud töövõimetusleht ei tõendanud üheselt Erasiku haigestumist alates 09.06.2017 kopsupõletikku (töövõimetuslehelt puudus diagnoos või diagnoosikood) ning samuti ei olnud väljastatud töövõimetusleht kooskõlas Sotsiaalministri 26.09.2002 määrusega nr 114 Töövõimetuslehe andmekoosseis ja pabervorm ning töövõimetuslehe registreerimise, väljakirjutamise ja haigekassale edastamise tingimused ja kord. Nimetatud määruse § 2 lg 3 kohaselt töövõimetusleht kirjutatakse välja „Ravikindlustuse seaduse” § 5 lõike 2 punktide 1, 2, 4, 5, lõike 3 või lõike 31 alusel kindlustatud isikule, kes ajutise töövõimetuslehe tõttu vajab töövõimetuslehtide kohustustest, majandus- või kutsetegevusest või füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osalemisest ajutist vabastust. Töötukassale teadaolevalt ei olnud Erasik eelpool loetletud isikuks.

Eelnevast tulenevalt tuli Töötukassal tulenevalt HMS §-is 6 sätestatud uurimiskohustusest välja selgitada, kas Erasik oli alates 12.06.2017 kopsupõletikus, st kas tal oli mõjuv põhjus talle määratud ajal Töötukassasse mittepöördumiseks ning kas Erasikule oli seega tööturuteenuste osutamine lõpetatud õiguspäraselt.

Tallinna halduskohus jättis Erasiku kaebuse rahuldamata. Erasik on otsuse vaidlustanud ja tema apellatsioonkaebus on ringkonnakohtu menetluses.

Töötukassa peab vajalikuks ka selgitada, et Töötukassa haldusmenetluses Erasiku terviseandmeid tervise infosüsteemist pärinud või vaadanud ei ole. Töötukassa saab isikute

terviseandmeid vaadata üksnes töövõime hindamisel ja nõuetekohase avalduse esitamisel töövõime hindamiseks. Erasisik Töötukassale avaldust töövõime hindamiseks esitanud ei ole.

Isikuandmete kaitse üldmäärusest ja isikuandmete kaitse seadusest tulenevalt on isikuandmete töötlemine inimese nõusolekuta lubatud seaduse alusel, ehk avaliku ülesande täitmiseks ning andmetöötlus võib olla õigusaktis otse nimetatud või ka tuletatud selle täitmise vajadusest.

Tööturuteenuste ja -toetuste seadus näeb töötule ette kohustuse täita teatud aktiivsustingimusi (osalema individuaalse töötusimiskava koostamisel ja seda täitma; tulema isiklikult talle määratud ajal ja korras vähemalt kord 30 päeva jooksul Eesti Töötukassasse vastuvõtule; olema valmis vastu võtma sobiva töö ja kohe tööle asuma; otsima tööd iseseisvalt ja teavitama Eesti Töötukassat töötusimise protsessist) selleks, et säiliks isiku töötuna arvelolek ning tal oleks õigus erinevatele tööturuteenustele ja -toetustele või töötuskindlustushüvitisele või töövõimetoetusele. Kui isik teatud põhjustel aktiivsustingimust või aktiivsustingimusi ei täida tuleb hinnata, kas isikul oli aktiivsustingimuse mittetäitmiseks mõjuv põhjus.

Töötukassal tuleb töötuskindlustuse seaduses, tööturuteenuste ja -toetuste seaduses ja töövõimetoetuse seaduses sätestatud juhtudel hinnata kas isikul oli tegevuse täitmata jätmiseks mõjuv põhjus või mitte ning sellest lähtuvalt otsustada inimesele tööturuteenuse või -toetuse osutamise või töötuskindlustushüvitise või töövõimetoetuse maksmise üle. Tegevuse täitmata jätmise põhjuse mõjuvuse üle otsustab Töötukassa. Mõjuvaks põhjuseks saavad olla üksnes objektiivsed asjaolud, mis takistasid määratud tegevuse täitmist (nt haigestumine).

Tulenevalt töötuskindlustuse seaduse § 23 lõikest 1 on Töötukassa eesmärgiks tööturupoliitika elluviimine ja töötuskindlustuse korraldamine töötuskindlustuse seaduses, tööturuteenuste ja -toetuste seaduses, töövõimetoetuse seaduses ja teistes õigusaktides sätestatud korras. Sama paragrahvi lõige 3 ütleb, et Töötukassal on oma eesmärgi saavutamiseks õigus saada vajalikke andmeid kõikidelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ja nende peetavatest andmekogudest ning kindlustatutelt, tööandjatelt, töötusijalt, töötutelt ja hüvitise taotlejatelt, kui andmete saamist ei ole piiratud seadusega.

Töötukassa selgitustest nähtub, et nad uuendasid Teie suhtes menetluse, et kontrollida uusi ilmnunud asjaolusid Teie haigestumise kohta otsustamiseks seejärel Teie töötuna arveloleku ja tööturuteenuse (töövahenduse) osutamise jätkamise üle. Mistõttu leian, et andmete küsimiseks oli seadusest tulenev õiguslik alus.

Töötukassale saab ette heita seda, et perearstile koostatud päringus on ekslikult viidatud kohtumenetlusele, kui oleks pidanud viitama hoopis käimas olevale menetlusele, mis annab õiguse vastavalt töötuskindlustuse seaduse § 23 lõikele 3 andmeid saada. Olen Töötukassa tähelepanu sellele asjaolule ka juhtinud.

PS! Mis puudutab juristi positsiooni Töötukassas, siis selgitan, et Xxxxx Xxxx on Töötukassa koosseisuline töötaja, kelle peamised tööülesanded on sätestatud juhatuse esimehe käskkirjaga kinnitatud ametijuhendis. Muud ametikohustused määratakse kindlaks töölepinguga, struktuuriüksuse põhimäärusega, Töötukassas kehtivate tööjaotust reguleerivate juhendmaterjalidega, käskkirjadega ja juhtide poolt nende pädevuse piires antud korraldustega.

VAIDE ESITAJA NÕUE ja SELETUS:

Teie viidatud töötuskindlustuse seaduse § 23 lõikele 3 ei anna töötukassale õigust delikaatsete terviseandmete saamiseks. Delikaatsete isikuandmete töötlemiseks on teised kehtivad seadused.

Kaebuses (lisana) on ära toodud eelmainitud seadus ja ka muud kehtivad seadused, mis üheselt mõistevalt kaitsevad riigi kodaniku õigusi ametnike omavoli eest.

Palun süvenege teemasse (kaebuses olevatesse faktidesse) põhjalikumalt. Tänan!

Töötukassa on Teie enese sõnade alusel esitanud valel alusel teabenõude kaebaja terviseandmete saamiseks. Teil on kohustus alustada menetlust ja ka see töötukassa rikumine (lisaks muudele!) menetluses ka ära viidata, et teavet koguti kohtus kasutamiseks, mis on asjas konkreetne viide töötukassa menetluse tegelikule sisule! (töötukassa kogus infot faktiliselt kohtus käimisega seoses ja sellist asjaolu varjata oleks ju ometigi eraldi kuritegu, kas pole?) Väidetavat menetlust kui sellist aga üldse töötukassas ei eksisteerigi, sellekohane seaduslik teavitus ja koostöö kaebajaga puudub faktiliselt.

*Te ütlete suurel ja julgelt: „**Valvame, et isikuandmete kasutamisel austatakse eraelu ning et riigi tegevus oleks läbipaistev**“. Käige oma sõnade järgi!*

*Kui kaks osapoolt on kohtus, ühelt poolt riiklik asutus (töötukassa) ja teiselt poolt riigi kodanik, siis riiklik asutus ei saa enese huvides hakkata „tõendeid koguma“, eesmärgil, et äkitselt uute tõenditega saab kahjustada teist osapoolt. (motiiviks oli infot kasutada kohtus kaebaja vastu, delikaatset infot omava isiku kahjuks) – tegemist on ehtsa ametnivõimu kuritarvitamise näitega, kus jälitustegevusele antakse ilusaid silte (põhjendus, meil oli ju vaja...), kuid sisuliselt ja faktiliselt on omandatud delikaatseid terviseandmeid (**epikriisid**) ebaseaduslikult.*

*Töötukassa väide, et haigestunud töötaja isik ei saa oma perearstilt küsida tõendit haigestumise kohta, põhjusel, et määruse loetelu nimeirjas ei ole töötut inimest on nõrgamõistlik ja ebaoluline „puudujääk“... Tõendi eesmärk on tõendada haigestumist ja seda on kaebaja ka tõendanud. Kui tööandjatele ja kohtutele on dokument pädev, siis on eriliselt idiootne, et suvaline ametnik arvab, et temale see pädev ei ole... Suvaline ametnik ei peagi teadma haigusest detaile, sest see on isiku isik eraeluline delikaatne info. **Kas Te kujutate ette sellist olukorda, et tööandja seab töötaja perearstilt saadud allkirjastatud dokumendi kahtluse alla ning saab varjatud kirjavahetuse (andmesubjekti ei ole teavitatud) kaudu töötaja haigusega seotud detailsed epikriisid?***

NB! Töötukassa eesmärk tuleneb kehtivatest seadusest, milleks on tööturupoliitika elluviimine ja töötuskindlustuse korraldamine ja mitte saadud väidete tõendite kontrollimiseks menetluse teostamine. (kui töötukassal on kahtlusi valetamise kohta, siis ta pöördub avaldusega politseisse!) Palun tutvuda hoolikalt ka lisas oleva kaebusega, kus on kirjas kehtivad seadused mille põhjal töötukassa riikliku asutusena tegutseda tohib! Isegi uurimisasutused vajavad kohtult luba, et ilma inimese loata tema epikriisidega tutvuda.

Töötukassa kohtus käimised ei kuulu töötukassa kohustuste alla ja ammugi ei ole töötukassal õigus kohtus käimisega seoses omal algatusel menetlusi teostada. Kui töötukassa ei ole rahul neile esitatud dokumentidega, siis protest esitatakse dokumentide esitajale või kohtule, mitte ei hakata omavoliliselt jälitustegevuse raames infot koguma.

Töötukassa on viidanud, et tegutses HMS §-is 6 sätestatud uurimiskohustuse eesmärgil, kuid viidatud seadust saab asutus kasutada üksnes koos muude kehtivate seadustega kooskõlas. Töötukassa on tegutsenud omavoli alusel.

Töötukassa on esitanud Teile valeinfot väites: „Töötukassa peab vajalikuks ka selgitada, et Töötukassa haldusmenetluses Eraisiku terviseandmeid tervise infosüsteemist pärinud või vaadanud ei ole.“

Töötukassa on Teile ka ise üles tunnistanud tõsise fakti, et neil ei ole seadusest tulenevat õigust omandada delikaatseid isikuandmeid. Töötukassa: „Eraisik Töötukassale avaldust töövõime

hindamiseks esitanud ei ole.“

Ometigi on töötukassa faktiliselt omandanud tervise infosüsteemist kaebajale kuuluvad detailsed epikriisid vereanalüüside ja kõigi muu üksikute detailidega. Kui töötukassal oleks seaduslik ligipääs kaebaja terviseandmetele, siis oleks olnud töötukassal võimalik infot saada ka otse süsteemist, seda õigust aga töötukassal ei ole olnud ning seepärast tehti päring otse perearstile.

Teile on kaebuses(lisana kaasas) esitatud haiguse epikriisid(mis on päris kindlasti delikaatsed isikuandmed) mida töötukassa omandas ebaseaduslikult.

Teie väide, et töötukassa tegutses avaliku ülesande täitmiseks on arusaadav, kuid Te ei ole leidnud ega menetluses ära märkinud kinnitust, et seda on tehtud kehtivatele seadustele tuginedes. Ma kordan, et töötukassal ei ole antud juhtumi puhul olnud õigust väidetava menetluse teostamiseks ning delikaatsete terviseandmete omandamiseks, kas Te saate sellest aru?

Kas Te olete selle menetlusega tutvunud millele töötukassa „möödaminnes“ viitab ja mis on selle menetluse number mille raames töötukassa kaebajale kuuluvad delikaatsed terviseandmed omandas ning kas kõik andmetöötlusega seonduv on korrektselt teostatud? Palun esitage faktid, et kõik on olnud seaduslik või alustage menetlust kaebuses olevate viidete alusel!

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Isikuandmete töötlemise lubatavus

Kuna käesolev kaebus puudutab Töötukassa poolt isikuandmete töötlemist 2017. aastal, siis vaide lahendamisel on kohaldatav 2017. aastal kehtinud isikuandmete kaitse seaduse (IKS) redaktsioon. Eelnimetatud redaktsiooni IKS § 10 lg 1 kohaselt oli isikuandmete töötlemine lubatud kas seaduse alusel või isiku nõusolekul. Eelnimetatud säte ei tee vahet n.ö tavaliste ja delikaatsete andmete töötlemisel. Küll aga peab seaduse alusel isikuandmete töötlemiseks tulema volitusnorm seadusest.

Töötukassa õigus isikuandmete töötlemiseks tööturu teenuste osutamisel ja toetuste maksmisel tuleneb töötuskindlustuse seaduse (TKindLS) § 23 lg-st 3, mille kohaselt on Töötukassal õigus oma ülesannet täitmiseks õigus saada vajalikke andmeid kõikidelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ja nende peetavatest andmekogudest ning kindlustatutelt, tööandjatelt, tööotsijatelt, töötutelt ja hüvitise taotlejatelt kui andmete saamine ei ole seadusega piiratud ehk siis juhul, kui tegemist ei ole piiranguga andmetega. Samuti ei sätesta eeltoodud loetelu, et andmeid oleks õigus küsida töötuskindlustuse seaduse alusel ka tervishoiuasutustelt. Ka ei ole Töötukassal juurdepääsu terviseinfosüsteemile muudel juhtudel kui töövõime hindamisel, mida on kinnitanud ka Töötukassa ise.

Kuna terviseandmete puhul on tegemist piiranguga andmetega, siis sellistele andmetele juurdepääsu saamiseks peab olema seaduses selgesõnaline volitusnorm. TKindLS § 23 lg 3 piiranguga andmete saamiseks volitust ei anna. Samuti tuleb igasuguste isikuandmete töötlemisel lähtuda IKS §-s 6 sätestatud põhimõtetest, sh eesmärgikohasuse ja minimaalsuse põhimõttest.

Eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõte

Inspektsioon ei nõustu vaide esitajaga selles, et Töötukassal on õigus töödelda delikaatseid

isikuandmeid ainult töövõime hindamise raames. Nõustun Töötukassaga selles, et kui isik esitab Töötukassale mingid dokumendid, mis sisaldavad ka delikaatseid isikuandmeid (millisel juhul on tegemist juba delikaatsete isikuandmete töötlemisega), siis võib Töötukassal olla vajadus teatud asjaolusid kontrollida. Eeltoodu ei tähenda siiski seda, et nõuda võib ükskõik, milliseid andmeid. Kui antud juhul oli küsitavusi töövõimetuslehe väljaandmise osas, oleks inspeksiooni hinnangul piisanud tervishoiutöötajalt üle küsida, kas konkreetsele isikule on vastav töövõimetusleht välja antud või täpsustada diagnoosi koodi. Jääb arusaamatuks, mis eesmärgil ja millisel õiguslikul alusel nõuti välja vaide esitaja analüüside tulemused ja epikriis, kuna Töötukassal puudub pädevus kontrollida ja hinnata arstide tegevust haiguste diagnoosimisel.

Lisaks eeltoodule sätestavad avaliku teabe seaduse § 14 lg 2 ja § 38 lg 3¹, et kui taotletakse juurdepääsu asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabele, sh piiranguga isikuandmetele, milleks on kindlasti ka delikaatsed isikuandmed, tuleb andmete küsimisel edastada juurdepääsu alus ja eesmärk.

Edastatud kirjavahetusest Töötukassa ja Pirita Perearstikeskuse vahel nähtub, et Töötukassa on küsinud perearstikeskusele dokumente kohtumenetluses osalemiseks, mis ei saa olla andmete küsimise aluseks. Siinkohal ei saa ma nõustuda menetlejaga selles, et Töötukassa on ekslikult andmete küsimisel viidanud kohtumenetlusele, kuna ka 16.11.2017 vastuses nr 1-11/17/11694-18 vaide esitaja päringule on Töötukassa selgitanud, et *Eesti Töötukassa saatis 7.09.2017 teabepäringu Pirita Perearstikeskus OÜ-le, kuna see oli vajalik töötukassa esindamiseks kohtumenetluses*. Seega on Töötukassa ka kaebuse esitajale selgesõnaliselt väitnud, et andmeid küsiti kohtumenetluse, mitte menetluse uuendamise raames. Samas ei nähtu Töötukassa vastusest ega ka ühestki edastatud dokumendist, kas ja millal Töötukassa on kaebaja suhtes menetluse uuendanud.

Seega on menetluse käigus on jäänud välja selgitamata, mis alusel ja eesmärgil nõuti perearstikeskusele ka vaide esitaja analüüside tulemusi ja epikriisi. Samuti on välja selgitamata, kas andmeid küsiti ja kasutati kohtumenetluses või menetluse uuendamise käigus ning kas, millal ja mille alusel menetlus uuendati. Eeltoodust tulenevalt rahuldan vaide ja uuendan menetluse, mille käigus tuleb vaide esitaja 05.10.2018 kaebus uuesti läbi vaadata ning teha uus otsus.

/allkirjastatud digitaalselt/
Raavo Palu
õigusdirektor